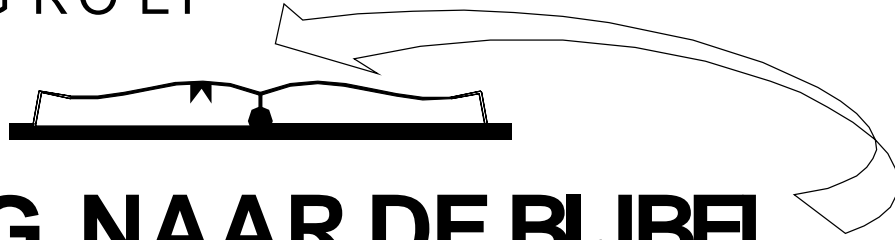

WERK GROEP

TERUG NAAR DE BIJBEL

Beste broeders, zusters, voorgangers en oudsten,
Het vorige onderwerp, het Warrenisme, heeft veel reacties teweeggebracht. Deze waren naar de werkgroep toe in de meeste gevallen positief, een aantal had moeite met de conclusies van de werkgroep. Wij hebben begrip voor de laatste groep, want de meesten van hen zijn al ver gegaan in het introduceren van de methodes van Rick Warren in hun gemeenten. Om nu te horen, dat er bijbels gefundeerde tegenstand is, is niet eenvoudig. Het blad Uitdaging heeft veel aandacht besteed aan het onderwerp, terwijl de EO in de Visie een vraaggesprek tussen Eugene Poppe en ds.Karel van Berghem heeft geplaatst. De George Whitefield Stichting heeft op 26 november 2005 een lezing over het Warrenisme georganiseerd. Hierin gaf ds.Gorsira van de Vrije Baptistengemeente te Delfzijl een heldere kijk op de leer van Rick Warren. Zie: www.whitefield.nl Deze lezing, die los van de werkgroep was gepland, geeft een goede aanvulling op de inhoud van onze brief nr. 28. Met toestemming van de auteur hebben wij de lezing in zijn geheel op onze website geplaatst. Wat ons in reacties naar ons toe opvalt, is dat veelal de enkeling in de gemeente de dupe is geworden van de introductie van het Warrenisme in de gemeenten. Wij vinden het niet van een goede pastorale begeleiding getuigen, als gemeenteleden die al jaren lid zijn, gedwongen worden tot de keus: of vóór het Warrenisme of de gemeente verlaten. Dit heeft heel veel verdriet veroorzaakt. Deze gang van zaken lijkt op de manier waarop in sekten de leden behandeld worden, die het niet met de leiding eens zijn.

Voor wij nu met het onderwerp van deze brief beginnen, willen wij eerst enige reacties op de vorige brief weergeven.

Reacties op brief nr. 28 met als onderwerp: het Warrenisme.

"Zelf heb ik heel veel aan het boek Doelgericht Leven van Rick Warren gehad. Ik bespreek het met vrouwen en heb een lezing daarover mogen houden op een koffiemorgen. Vandaar dat ik zo geschokt was, had ik verkeerde dingen doorgegeven of een welvaartsevangelie gebracht? Nou echt niet!!....De Here Jezus zegt dat we op de vruchten moeten letten van de boom. En de vruchten van de bediening van Rick Warren (ook in ons land!!) zijn: bekeringen, groei in diepte en breedte, kortom: God is aan het werk.... Normaal reageer ik zelden op iets, maar dit moest echt van mijn hart. Met vriendelijke groeten, uw zuster in de Here..."

"Wat ben ik blij met uw herfstbrief, waarin u duidelijk over de twee boeken en het gevolg van het Warrenisme schrijft. Ik heb het helemaal doorgelezen en wil dit ook met anderen delen. Ook in de gemeente waar ik regelmatig kom, wordt het Willow Creek-idee helaas uitgevoerd. Daar er ook verschillende zijn die er problemen mee hebben, wil ik u vragen of ik misschien nog vier brieven zou kunnen ontvangen.....Hartelijke groeten...."

"Het plan was, 40-dagen Doelgericht Leven met heel de gemeente jong en oud te starten, om meer tot geestelijke groei te komen. Maar door de prediking van een gastspreker en door uw publicatie over het Warrenisme zijn we gestopt met de voorbereidingen en het komt niet tot uitvoeren. Wij zien dit als een ernstige waarschuwing van God om eerst alles grondig te toetsen of het in overeenstemming is met Gods Woord. In Hem verbonden...."

"Geachte broeders,

Enkele jaren ontvang ik van u de brieven van "Terug naar de Bijbel" en tot nu toe met een redelijke instemming. Deze keer stuit uw brief nr. 28 van herfst 2005 mij behoorlijk tegen de borst daar die geheel gewijd is aan het gezegende boek van Rick Warren, waar ikzelf en vele anderen door gezegend zijn geworden. U spreekt daarin over het Warrenisme, een eveneens aanstotelijk woord en alhoewel ik de brief nog niet eens helemaal heb gelezen, kreeg ik direct de neiging u te schrijven om mij uit uw adressenbestand te verwijderen. Laat het duidelijk zijn, vanaf nu wil ik nóóit meer iets van u ontvangen ook al staat er nog boven de brief het woordje broeders! Het lijkt mij meer opbouwend om uw tijd op een andere manier te besteden. Hoogachtend...."

"Door omstandigheden kwam ik in een nieuwe evangelische gemeente terecht. Daar rolde ik gelijk in de 40-dagen doelgerichte weken.... Na anderhalf jaar van wat ik soms beschouwde als psycho-analyse, waar men helemaal niet mee om wist te gaan, en na verschillende keren "hard" genoemd te zijn en me door de leiding verteld was, dat men het niet met mij eens was, ben ik uit de studiegroep gestapt....Ik voelde me, ondanks dat ik zeker wist dit te moeten doen, toch schuldig, tot na een paar weken uw brief kwam!! Ik ben van plan deze te kopiëren voor de oudsten. Heel hartelijk bedankt voor jullie moeite om deze dingen uit te zoeken en op papier te zetten. Gods zegen. Mevr....."

"Ik heb uw brief nr. 28 betreffende het boek Doelgericht Leven van Rick Warren goed ontvangen.....Tot mijn spijt moet ik u meedelen dat in onze gemeente de 40-doelgerichte dagen doorgaan....Aangezien ik het boek van Rick Warren gelezen had, heb ik mijn bezwaren geuit.... De leiding heeft nog diverse malen gepoogd om mij ertoe over te halen.....Ik vind het zo jammer. Maar ik kan er niets aan verhelpen....Ik weet niet hoe de situatie zal aflopen in onze gemeente....Gods zegen toegewenst. Broeder.... België."

"Uw artikel over Rick Warren gelezen, we waren net met dit boek bezig op een bijbelstudiegroep. Door onze voorganger werd hiervoor gewaarschuwd. We waren nog maar net bezig en toen kwamen we verschillende dingen tegen waar we vraagtekens bij zetten. Door uw artikel is er veel duidelijk geworden en zijn we ermee gestopt....Gods zegen toegewenst.Broeder...."

"Ik ben verheugd dat ook jullie een kritische aantekening schrijven over het boek van Rick Warren. Ik ben zelf hier niet zo blij mee, want ik verwacht een verharding in onze gemeente. Door iemand in de pastorale zorg, die pas een aantal jaren in de gemeente komt, werd al tegen een persoon, die om speciale reden niet het statement van lidmaatschap wil tekenen zoals Rick Warren deze beschrijft, gezegd dat deze mensen uit de gemeente gezet moeten worden. Het is erg moeilijk voor mij om hier mee om te gaan, want als je wat zegt, dan ben je negatief en heb je kritiek. Maar ik mag toch ook beoordelen na bijna 25 jaar een trouw gemeentelid te zijn.... Is het niet mogelijk, dat er een studiedag komt om deze dingen vanuit Gods Woord te bekijken?" (ja, zie lezing studiedag George Whitefield Stichting d.d.26 november 2005 en toekomstige studiedag op 1 april a.s.)

"Geachte werkgroep Terug naar de Bijbel. Ook hier zijn broeders en zusters, die zich niet konden vinden in de leer van Rick Warren, uit de gemeente gezet. Er viel niet te praten. Wij zullen een kopie bijsluiten van de manier waarop wij behandeld zijn. Wij kunnen lange brieven schrijven, zoveel is er gebeurd. De voorganger is al voor de derde keer naar Warren. Ook oudsten en leidinggevendenden zijn al naar Amerika geweest. Het schijnt, dat hij weer nieuwe ideeën gaat halen....Vriendelijke groeten fam....."

Bijgesloten reactie gemeenteleiding: *"Geachte broeder/zuster, Wij betreuren uw keuze en dringen er nogmaals op aan de gekozen weg van verzoening met ons te gaan. Niet meegaan in dit proces betekent, dat het zeer moeilijk wordt, dan wel onmogelijk om verder met ons op te trekken. Namens het bestuur van....."*
PS. Mijn vrouw en ik waren 48 jaar lid. "

*"Beste Rien en Dicky,
Bedankt voor het uitvoerig onderzoek....Het besef van noodzakelijke gemeentevernieuwing drijft altijd uit tot een methodische aanpak. Succes verzekerd? Helaas is de ene golf nog niet uitgewerkt of er verschijnt een nieuwe. Of Rick Warren's visie en aanpak ware vernieuwing of teleurstelling zal brengen zal de tijd leren. Soms is de kromme stok hier en daar ook rijk aan rechte stukken....Met hartelijke groeten ....."*

Met deze wijze woorden van een ervaren en bevriende voorganger, willen wij het onderwerp van het Warrenisme laten rusten en ons richten op het nieuwe en totaal ander soort onderwerp dat hieronder volgt.

De goddelijke Drie-eenheid: Vader, Zoon en Heilige Geest.

Inhoud:

1. Inleiding
2. Beknopte voorgeschiedenis
3. Ernstige valse leringen
4. Het vroege gebruik van het woord Drie-eenheid
5. Geloofsbelijdenis genoemd naar Athanasius
6. Bezwaren tegen het begrip Drie-eenheid
7. Beperkte openbaring van het wezen van God in het Oude Testament
8. Volledige openbaring van het wezen van God in het Nieuwe Testament
9. Drie Personen zijn één Wezen, één Wezen is drie Personen
10. Slotopmerkingen
11. Geraadpleegde literatuur

1. Inleiding

Niet veel christenen van dit ogenblik staan stil bij dit onderwerp. Bij verschillende liturgische momenten in de dienst wordt de drievoudige naam van God uitgesproken, zonder dat iemand opstaat en zegt: "ik ben het niet eens met deze benaming, want God is één en geen drie personen of drie goden". Of een ander die protesteert "want Jezus is geen God, maar hij is alleen het hoogste schepsel van God." Of iemand die het niet kan laten zijn hoofd te schudden, "want de Heilige Geest is toch geen persoon, maar een kracht." U als lezers en wij als samenstellers van de brieven van de werkgroep hebben waarschijnlijk geen problemen met een God die drie-enig is. Wij zijn van kinds af aan opgegroeid met de waarheid van de geloofsstelling of dogma van de Drie-eenheid. Of wij kwamen na onze bekering bij een kerk of gemeente waar men in dit dogma geloofde, zodat wij gedoopt werden in de naam van de

Vader, de Zoon en de Heilige Geest, in de naam van de drie-enige God. Als dit dan zo voor de hand ligt en als er geen problemen over zijn, waarom gaat u er dan nu over schrijven?

Het antwoord is drieledig:

1.1---Uit brieven, gesprekken, tijdschriften en getuigenissen is ons gebleken, dat over het onderwerp veel onwetendheid heerst. Men wordt er bijna nooit over onderwezen tijdens de diensten van de evangelische kerken, ook niet tijdens bijbelstudies in deze kerken. Voor de pinksterkerken geldt hetzelfde. Zij besteden preken en bijbelstudies aan de doop in de Heilige Geest en aan de gaven van de Heilige Geest. Maar onderwijs over de goddelijke Drie-eenheid komt er ook in de pinksterkerken karig af.

1.2---Menig serieus christen denkt ten onrechte, dat de leerstelling van de goddelijke Drie-eenheid een voortbrengsel is van de oosters-orthodoxe en rooms-katholieke kerk. Dit omdat de discussie en besluitvorming over de leerstelling plaatsvond op de concilies van Nicea (325) en Constantinopel (381)

1.3---De bijbelgetrouwe leden van de genoemde kerken worden op het verkeerde spoor gezet door hun constatering, dat de Drie-eenheid niet in de Bijbel voorkomt. Zij hebben daarin volkomen gelijk, ten minste als zij bedoelen dat de term Drie-eenheid daarin niet voorkomt. Zij zijn zich er daarbij niet van bewust, dat de hele Bijbel van het begin tot het einde de drie-eenheid van God verkondigt. Vanuit heel veel verschillende invalshoeken verheerlijkt het Woord het drievoudig wezen van onze God. Om dit nu aan u als lezer over te brengen, hebben wij de volgende studie voor u samengesteld. Wij zeggen u vooraf, dat het geen "lichte" kost is, maar wij zeggen u ook, dat het wel een "voedzame" kost is.

2. Beknopte voorgeschiedenis.

Als we het Nieuwe Testament bestuderen, dan zien we dat een deel van het geschrevene bestaat uit verdedigingen tegen mogelijke valse leringen. De meeste schrijvers geven ernstige waarschuwingen door, vooral als zij hun einde zien naderen. Bekend is de uitspraak van Paulus:

"Ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde, waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, die Hij Zich door het bloed van zijn Eigene verworven heeft. Zelf weet ik dat na mijn heengaan grimmige wolven bij u zullen binnen komen die de kudde niet zullen sparen; en uit uw eigen midden zullen mannen opstaan, die verkeerde dingen spreken om de discipelen achter zich aan te trekken." Hand.20:28-31

Na de hemelvaart van Jezus moesten de discipelen alleen verder met de verkondiging van het Koninkrijk van God. Gelukkig hoefden zij dit niet alleen en uit eigen kracht te doen. Op de eerste Pinksterdag daalde de Heilige Geest op hen neer en ontvingen zij daarmee goddelijke kracht en goddelijke wijsheid. Naast de mondelinge verkondiging begonnen zij ook het een en ander op papyrus te schrijven. Vooral na de bekering van Paulus, die van oorsprong een schriftgeleerde was, werd er steeds meer geschreven. De nieuw gestichte gemeenten moesten bemoedigd en soms ook gecorrigeerd worden. Andere discipelen kregen speciale openbaringen, die zij op papyrus zetten, zodat de geloofsgenoten hiervan konden profiteren. Weer anderen kregen inzicht over belangrijke geloofszaken, zoals de schrijver van de Hebreënbrieff. Deze geschriften tezamen vormen nu de inhoud van het Nieuwe Testament. Al tijdens hun leven, maar vooral na de dood van de schrijvers, circuleerden deze oorspronkelijk geschreven stukken in de diverse gemeenten. Daar werden zij voorgelezen en verklaarden de oudsten de geloofszaken aan de gemeenteleden. Door de tand des tijds echter verdwenen de originele papyrus geschriften en moest men het doen met kopieën, die met de hand overgeschreven waren.

Naast de geschriften, die later het Nieuwe Testament zouden vormen waren er natuurlijk ook andere belangrijke geestelijke schrijvens op papyrus. Er zijn veel correspondenties bekend tussen de geestelijke leiders onderling uit de beginperiode van de christelijke kerk. Ook

hiervan is het oorspronkelijke materiaal vergaan en moeten wij het doen met overgeschreven kopieën of gedeelten hiervan.

Dit is ongeveer de situatie van waaruit wij ons studiewerk over de Drie-eenheid van God beginnen.

3. Ernstige valse leringen

In de eerste eeuwen van de kerk waren er verschillende brandende kwesties waar een antwoord op gevonden moest worden. De apostolische vaders en de kerkvaders, de leiders na het heengaan van de apostelen, kregen te maken met ketterse leerstellingen, veelal over het wezen van God.

3.1---- Sabellius uit Libië, die omstreeks 200 leefde in Rome, leerde dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest drie aparte uitingen / aspecten waren van dezelfde God.(Sabellianisme, ook wel Modalisme genoemd) Hij werd door de plaatselijke kerk in Rome geschorst en uit het ambt gezet.

3.2---- Arius, die leefde van 250-336, beweerde met verve, dat de Zoon van God niet eeuwig was, maar door God geschapen. Hiermee leerde hij dat Jezus Christus niet God was. (Arianisme) Hetzelfde leren de Jehovagetuigen in onze dagen.

3.3---- Macedonianisme, een visie van een bisschop van Constantinopel in 362, benadrukte, dat de Heilige Geest niet gelijk was aan God en de Zoon, dat Hij geschapen was en dat Hij niet God was.

Uiteraard brachten deze verschillende visies veel onrust teweeg onder de christelijke kerken. Er werd daarom ook fel geageerd door de leiders in correspondentie hierover. Om tot een helder standpunt te komen, kwamen zij verschillende keren bijeen in zg. concilies. Een van de bekende concilies is die van Nicea, een kustplaats in het noordwesten van Klein Azië ten zuiden van Constantinopel. Hier stonden in 325 Arius en Athanasius als twee kemphanen tegenover elkaar. Athanasius (275-373) was diaken van de kerk te Alexandrië in Egypte en had zich al jaren verzet tegen de leer van Arius, dat Jezus geschapen was en niet God was. De einduitkomst van dit concilie, waar meer dan drie honderd kerkleiders aan deelnamen, was dat de leer van Arius verworpen werd. Keizer Constantijn de Grote, die in de periode daarvoor overgegaan was van het heidens geloof naar het christendom, had de leiding van het concilie. Ondanks dat Arius verloren had van Athanasius en hem verboden werd zijn leer nog verder te verkondigen, had zijn leer toch nog grote invloed in een aantal kerken. Dit liep op de duur zo uit de hand, dat de toenmalige keizer na Constantijn de Grote, opnieuw een concilie bijeenriep, nu in Constantinopel. In 381 werden hier de besluiten van het Concilie van Nicea bevestigd. Sindsdien zijn de problemen, die Arius teweegbracht, grotendeels verdwenen.

4. Het vroege gebruik van het woord Drie-eenheid

In de literatuur van de vroege kerk gebruikt Theophilus, leider van de kerk in Antiochië in Klein Azië, het Griekse woord Trias als aanduiding van de Godheid. Ongeveer in dezelfde tijd schrijft Tertullianus (160-225) het Latijnse woord Trinitatis in een verdedigingsgeschrift tegen een ketterij.

Het is één ding om een leerstelling af te keuren, maar een ander ding om te zeggen hoe het dan wel in elkaar zit. Dankzij Athanasius werd er in 325 op het concilie van Nicea een gezamenlijk standpunt vastgesteld en geformuleerd op schrift. In de eeuw daarna was er kennelijk behoefte aan nadere uiteenzetting van de leer van Athanasius. Hier heeft Augustinus (354-430), hoofd van de kerk van Hippo in Noord Afrika zich o.a.mee bezig gehouden in zijn stuk Trinitate Dei, de Drie-eenheid Gods. In Zuid-Gallië (Frankrijk) in Arles, wordt de geloofsbelijdenis naar Athanasius voor het eerst als zodanig genoemd in correspondentie van Caesarius (470-542). De oudste handschriften hiervan dateren uit de 7de en uit het begin van de 8ste eeuw. In 1897 is de Latijnse tekst vertaald in het Duits en in 1965 in het Nederlands.

De Nederlands Hervormde Kerk, de Christelijk Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken in Nederland hebben deze belijdenis in gebruik in hun liturgie. Ook de oosters-orthodoxe kerken, de rooms-katholieke kerken en de anglicaanse-kerken hebben de geloofsblijdenis genoemd naar Athanasius in hun liturgie. Hieronder vindt u het volledige geschrift weergegeven.

PS. Vóór dat u dit gaat lezen willen wij u attenderen op het gebruik van het begrip katholiek geloof. Dit komt niet overeen met het huidige begrip rooms-katholiek geloof. Katholiek heeft in deze belijdenis de betekenis van algemeen christelijke kerk. Dit als onderscheiding van de plaatselijke kerken. Ook is de toonzetting rechtuit zonder terughoudendheid over het eeuwig heil of onheil. De taal is voor ons doen enigszins gedragen, het betreft dan ook een vertaling van een zeer oud geschrift.

5. De Geloofsblijdenis genoemd naar Athanasius

1. Alwie behouden wil worden, heeft voor alles nodig, dat hij het katholieke geloof vasthoudt.
2. Wie dit niet geheel en ongeschonden bewaart, zal zonder twijfel voor eeuwig verloren gaan.
3. Het katholieke geloof nu is, dat wij één God in de drieheid en de drieheid in de eenheid aanbidden.
4. Zonder de Personen te vermengen of het Wezen te delen.
5. Want de Persoon van de Vader, die van de Zoon en die van de Heilige Geest zijn ieder een andere Persoon.
6. Maar één is de Godheid van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, gelijk is hun heerlijkheid en gelijk van eeuwigheid hun majesteit.
7. Zoals de Vader, zo is de Zoon, zo ook de Heilige Geest.
8. Ongeschapen is de Vader, ongeschapen is de Zoon, ongeschapen de Heilige Geest.
9. Onmetelijk is de Vader, onmetelijk de Zoon, onmetelijk de Heilige Geest.
10. Eeuwig is de Vader, eeuwig is de Zoon, eeuwig de Heilige Geest.
11. En toch zijn zij niet drie eeuwigen, maar één Eeuwige.
12. Zoals zij niet drie ongeschapenen zijn of drie onmetelijken, maar één Ongeschapene en één Onmetelijke.
13. Evenzo is de Vader almachtig, almachtig de Zoon, almachtig de Heilige Geest.
14. En toch zijn zij niet drie almachtigen, maar één Almachtige.
15. Zo is de Vader God, de Zoon God en de Heilige Geest God.
16. En toch zijn zij niet drie Goden, maar één God.
17. Zo is de Vader Here, de Zoon Here en de Heilige Geest Here.
18. En toch zijn zij niet drie Heren, maar één Here.
19. Want evenzeer als wij door de christelijke waarheid genoodzaakt worden elke Persoon afzonderlijk als God en Here te belijden, worden wij door het katholieke geloof er van weerhouden te spreken van drie Goden of Heren.
20. De Vader is door niemand gemaakt of geschapen of voortgebracht.
21. De Zoon is door de Vader alleen, niet gemaakt of geschapen, maar voortgebracht.
22. De Heilige Geest is door de Vader en de Zoon niet gemaakt of geschapen of voortgebracht, maar Hij gaat van Hen uit.
23. Eén Vader dus, niet drie Vaders, één Zoon, niet drie Zonen, één Heilige Geest, niet drie Heilige Geesten.
24. En in deze Drie-eenheid is niets eerder of later, niets groter of kleiner, maar alle drie Personen zijn aan elkaar gelijk in eeuwigheid en in hoedanigheid.

25. Zodat in alles, gelijk boven reeds gezegd is, de eenheid in de drieheid en de drieheid in de eenheid te aanbidden is.
26. Wie derhalve behouden wil worden, moet aldus over de Drie-eenheid denken.
27. Maar het is noodzakelijk voor zijn eeuwig behoud, dat hij ook de menswording van onze Here Jezus Christus getrouw gelooft.
28. Het rechte geloof is dan, dat wij geloven en belijden, dat onze Here Jezus Christus, de Zoon van God, evenzeer God als mens is.
29. God is Hij omdat Hij uit de natuur van de Vader vóór de tijden is voortgebracht; mens, omdat Hij uit de natuur van zijn moeder in de tijd geboren is.
30. Ten volle God, ten volle mens, met een redelijke ziel en menselijk vlees.
31. Gelijk aan God naar zijn Godheid, minder dan de Vader naar zijn mensheid.
32. Hoewel Hij God en mens is, is Hij toch niet twee, maar één Christus.
33. Eén echter, niet doordat de Godheid is veranderd in vlees, maar doordat God de mensheid heeft aangenomen.
34. Eén, volstrekt niet door een vermenging van naturen, maar door de eenheid van zijn Persoon.
35. Want zoals een redelijke ziel met het vlees één mens is, zo is ook God en mens één Christus.
36. Die geleden heeft om ons behoud, is nedergedaald in het rijk van de dood, op de derde dag opgestaan uit de doden.
37. Opgevaren naar de hemel, en zit aan de rechterhand van de Vader, vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
38. En bij zijn komst moeten alle mensen wederopstaan met hun lichamen en rekenschap afleggen van hun daden.
39. En die het goede gedaan hebben, zullen in het eeuwig leven gaan, maar die het kwade gedaan hebben in het eeuwig vuur.
40. Dit is het katholiek geloof. Wie dit niet getrouw en vast gelooft, kan niet behouden worden.

6. Bezwaren tegen het begrip Drie-eenheid

Zoals wij in het begin van deze brief schreven, is er nogal wat terughoudendheid bij serieuze christenen omtrent het begrip Drie-eenheid. Nadat wij een soort historisch overzicht voor u hebben gemaakt van hoe men tot het begrip is gekomen, willen wij nu even ingaan op enkele eerder genoemde bezwaren.

6.1---De Drie-eenheid is een rooms-katholiek en/of een oosters-orthodox verzinsel. Dit is onjuist, want deze kerken of denominaties bestonden nog niet in de tijd dat de geloofsbelijdenis naar Athanasius is opgesteld. Er waren heel veel kerken in het gebied rondom de Middellandse Zee. Deze waren allemaal zelfstandig. Onder dat aantal was ook de plaatselijke kerk van Rome en de plaatselijke kerk van Constantinopel. Op de concilies had iedere kerk een stem. Uit niets blijkt een dominantie van de kerk van Rome of van de kerk van Constantinopel. Athanasius kwam bijvoorbeeld uit Alexandrië in Egypte. Op het concilie van Nicea in 325 waren 300 vertegenwoordigers van verschillende kerken. Hiervan zijn 215 kerknamen bekend. Geografisch waren zij als volgt verdeeld: Spanje 40 kerken, Italië 2 kerken, Griekenland 10 kerken, Klein Azië 100 kerken, Palestina en Syrië 45 kerken, Egypte 13 kerken en Cyrene 5 kerken. Pas met de val van het Romeinse rijk omstreeks 600 begon de plaatselijke kerk van Rome zich als een macht te manifesteren over een aantal westerse kerken.

6.2---Het woord Drie-eenheid komt nergens in de Bijbel voor. Dit is juist, maar is daarom de Drie-eenheid niet waar? Er komen meer theologische begrippen, die wij gebruiken, niet in de Bijbel voor. Niemand maakt bezwaren als wij het woord Bijbel gebruiken, toch komt dit

woord niet voor in de Bijbel. Ook het woord theologie is niet te vinden, maar wij gebruiken het zonder aarzelen om de studie over de dingen van God aan te duiden. Wat dacht u van het begrip opwekking (niet opstanding)? Niet te vinden in de Bijbel, maar ook niet weg te denken uit het leven van de serieuze christen.

6.3---- Het is een te moeilijk begrip voor de christenen, het is een mysterie dat wij niet kunnen vatten. Dit is juist, het gaat ons begrip te boven. Toch is dit geen reden om de Drie-eenheid af te wijzen. Als we denken aan de verwekking van Jezus bij Maria, dan is dit een geweldig mysterie. (lees Luk.1:34-38) Toch geloven wij dit zonder meer en wij lofprijzen God daarbij, omdat bij God alles mogelijk is. Zo is het ook mogelijk in de Drie-eenheid van God te geloven. Het is een geweldig wonder, dat God zich aan ons als eenheid en toch als een drieheid heeft willen openbaren. We gaan daarom nu naar de Bijbel om te zien of dit alles waar is.

7. Beperkte openbaring van het wezen van God in het Oude Testament

7.1---- In het 26ste vers van de Bijbel vertelt God zijn voornemen om op zijn pas geformeerde aarde de mens te scheppen. Hij drukt zich als volgt uit: *"Laat ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over de vissen der zee.....En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen."* Het moet de lezer opvallen, dat taalkundig de woorden ons (2x), onze, zijn, Hij (2x) allemaal betrekking hebben op God. Op school zou de leraar er onmiddellijk een rode streep door halen. Vanaf het ontstaan van de Bijbel tot op heden heeft geen enkele tekster criticus er een streep doorgehaald. Het is de eerste aanwijzing, dat God geen enkelvoudig wezen is.

In het 1ste en 2de vers van de Bijbel staat geschreven: *"In den beginne schiep God de hemel en de aarde.....en de Geest Gods zweefde over de wateren."* Hier wordt een tipje van de sluier opgelicht, God is niet alleen tijdens het scheppen, maar zijn Geest is er ook bij. Hierdoor is het gebruik van de bezittelijke voornaamwoorden ons en onze in vers 26 te verklaren. Het zijn aanwijzingen, dat het wezen van God meervoudig is.

7.2----Na de zondeval in het paradijs en na het uitdelen van de straf naar Adam en Eva en naar de slang, zegt God het volgende: *"En de Here God zeide: Zie de mens is geworden als Onzer een door de kennis van goed en kwaad; nu dan, laat hij zijn hand niet uitstrekken en ook van de boom des levens nemen en eten, zodat hij in eeuwigheid zou leven."* Gen.3:22 Ook hier spreekt God van zichzelf als van een meervoudig persoon. Dit zelfde vinden wij terug in het verslag over de torenbouw van Babel. God spreekt, nadat Hij de plannen van de mensen bekeken heeft *"Welaan, laat Ons nederdalen en daar hun taal verwarren, zodat zij elkanders taal niet verstaan."* Gen.11:7

7.3----In de oosters-orthodoxe kerken worden veel iconen aanbeden. In tegenstelling tot de rooms-katholieke kerk, waar men beelden aanbidt, hebben zij mooie schilderijen gemaakt van bijbelse figuren zoals de apostelen, Jozef en Maria, Simeon, heiligen, enz. Een heel bekend icoon is het bijbels bezoek van God aan Abraham onder de terebinten van Mamre, zoals dit verhaald wordt in Gen.18:1-15 Volgens de oosters-orthodoxe kerk zijn deze drie mannen de goddelijke Drieëenheid, die Abraham bezoekt. Aangezien de Bijbel in het verdere verhaal de twee mannen, die naar Sodom en Gomorra gaan engelen noemt, is echter niet iedereen overtuigd. Toch is de veronderstelling niet helemaal uit de lucht gegrepen, want het gebeurt vaker in het Oude Testament, dat God en de Engel des Heren uitwisselbaar zijn. Wij noemen hier drie voorbeelden, maar er zijn er veel meer in de Bijbel.

7.4---- Als Hagar de bijvrouw van Abraham naar de woestijn vlucht met haar zoon Ismaël, ontmoet zij de Engel des Heren. Deze raadt haar aan om terug te gaan naar de tent van Abraham. Hij geeft haar een mooie belofte omtrent de toekomst van haar zoon Ismaël. Als zij dan teruggaat is zij vol dankbaarheid en zegt het volgende: *"Toen noemde zij de naam des*

Heren, die tot haar gesproken had: Gij zijt een God des aanzien; want, zeide zij, heb ik hier ook omgezien naar Hem, die naar mij omziet?" Gen.16:7-14

7.5---- Vierhonderd jaar later, ook in de woestijn, loopt Mozes nieuwsgierig naar een brandend braambos, maar de stem van God weerhoudt hem om verder te gaan: *"Kom niet dichterbij; doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop gij staat, is heilige grond. Voorts zeide Hij: Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jacob."* Als wij nu even teruggaan naar vers twee van dit hoofdstuk, dan lezen we: *"Daar verscheen hem de Engel des Heren."* Exod.3:3-6 (zie ook Hand.7:30)

7.6----In de nacht voordat Israël de Rode Zee oversteekt, verplaatst de wolk- en de vuurkolom zich naar achter het volk. We lezen dan: *"Toen verliet de Engel Gods, die voor het leger van Israël uitging, zijn plaats en ging achter hen aan;... Toen dan in de morgenwake, schouwde de Here in vuurkolom en wolk naar het leger van de Egyptenaren en bracht het leger van de Egyptenaren in verwarring."* Exod.14:19-25 In alledrie de voorbeelden wordt er over God en over de Engel des Heren gesproken als gelijkwaardige personen. Dit zouden aanwijzingen kunnen zijn, dat de Godheid meerdere personen is of heeft.

7.7----Een andere aanwijzing staat in het boek van Jesaja. Hier schrijft de profeet in het verslag over zijn eigen roeping en reiniging: *"Daarop hoorde ik de stem des Heren, die zeide: Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons uitgaan? En ik zeide: Hier ben ik, zend mij."* Jes.6:8 Evenals in de eerder genoemde gedeeltes uit Genesis, gebruikt God hier het meervoud, waarbij de voornaamwoorden Ik en Ons dezelfde persoon aanduiden. Sommigen wijzen op vers drie in hetzelfde hoofdstuk van Jesaja waar staat: *"En de ene (Seraf) riep de andere toe: Heilig, heilig, heilig is de Here der Heerscharen, de ganse aarde is van zijn heerlijkheid vol."* Heeft dit herhalen van het woord heilig misschien betrekking op het genoemde voornaamwoord Ons vragen zij zich af.

7.8----In Spreuken 30:4 staat ook een mogelijke aanwijzing naar meerdere personen van God: *"Wie klom op ten hemel en daalde weer neder, wie heeft de wind in zijn vuist verzameld? Wie heeft de wateren samengebonden in zijn kleed, wie heeft al de einden der aarde vastgesteld? Hoe is zijn naam en hoe de naam van zijn zoon?"* Bij het bestuderen van de context van dit vers blijkt duidelijk, dat de persoon waar het woordje wie op betrekking heeft, alleen maar God kan zijn. Dus zou hier een aanwijzing zijn, dat God een zoon heeft.

7.9----In Jes.61:1-3 vinden we verschillende personen van de Godheid gelijktijdig genoemd: *"De Geest der Heren is op mij, omdat de Here mij gezalfd heeft; Hij heeft mij gezonden om een blijde boodschap te brengen aan ootmoedigen, om te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; om uit te roepen een jaar van het welbehagen des Heren en de dag der wreke van onze God; om alle treurenden te troosten, om over de treurenden van Sion te beschikken, dat men hen geve hoofdsieraad in plaats van as, vreugdeolie in plaats van rouw, een lofgewaad in plaats van een kwijnende geest."* Als u voor het voornaamwoord mij Jezus Christus invult, wat in deze profetie duidelijk geoorloofd is (achteraf), dan zien wij hier de drie personen van de goddelijke Drie-eenheid samen.

Na het bestuderen van wat er in het Oude Testament voor richtingaanwijzers zijn naar het meervoudig wezen van God, wordt het tijd om over te stappen naar het Nieuwe Testament. Het Oude Testament scheidt verwachtingen over het onderwerp, wij zullen zien of deze in het Nieuwe Testament waargemaakt kunnen worden.

8. Volledige openbaring van het wezen van God in het Nieuwe Testament

8.1---Als Jezus na zijn doop in de Jordaan, naar de woestijn geleid wordt door de Heilige Geest, wordt Hij daar door de duivel beproefd. Hij doorstaat deze test glansrijk en gaat daarna naar zijn woonplaats Nazaret. Op de sabbatdag is Hij volgens zijn gewoonte in de synagoge.

Daar gaat Hij staan en leest een gedeelte uit het boek Jesaja voor om daarna te gaan zitten en dit aan de toehoorders uit te leggen. Wat leest Jezus nu voor op deze sabbat? Wel, dat is heel verrassend, Jezus leest Jes.61:1-3. U heeft dit enige regels hiervoor net gelezen in het gedeelte over de verwijzingen naar de Drie-eenheid in het Oude Testament. Iedereen in de synagoge kijkt Hem verwachtingsvol aan, wat zal Jezus daarover gaan zeggen? *"Heden is dit schriftwoord voor uw oren vervuld. En allen betuigden hun instemming met Hem en verwonderden zich over de woorden van genade, die van zijn lippen kwamen en zij zeiden: Is dit niet de zoon van Jozef?"* Luc.4:22 Als Hij echter in de loop van de preek duidelijk maakt, dat het voorgelezen gedeelte van Jesaja op hemzelf slaat, worden zij zo boos, dat zij Jezus bijna vermoorden buiten de stad. Voor onze studie is deze gebeurtenis van belang vanwege de duidelijke aanwijzing van de goddelijke Drie-eenheid, nu in de nieuwtestamentische periode. Jezus neemt de vrijheid om zichzelf aan te wijzen, als de persoon die hierboven genoemd wordt in Jes.61:1-3.

8.2---- Voordat Jezus naar de woestijn geleid wordt door de Heilige Geest, om verzocht te worden door de duivel, vindt zijn doop in de Jordaan plaats. Bij deze doop, uitgevoerd door Johannes de dooper, zijn alle drie personen van de Godheid actief aanwezig. *"En het geschiedde, terwijl al het volk gedoopt werd, dat toen ook Jezus gedoopt werd en in gebed was, de hemel zich opende, en de Heilige Geest in lichamelijke gedaante als een duif op Hem neerdaalde, en dat een stem kwam uit de hemel: Gij zijt mijn Zoon, de geliefde, in u heb Ik mijn welbehagen."* Luc.3:21en22 Een studie van andere doopverslagen in het Nieuwe Testament leert, dat in bijna elk geval zowel de Vader, als de Zoon, als de Heilige Geest genoemd worden en soms actief zijn bij de verschillende dopen.

Overigens is de beproeving in de woestijn ook een voorbeeld waarbij de drie goddelijke Personen betrokken zijn of genoemd worden. Luc.4:1-13 Jezus wordt door de Heilige Geest naar de woestijn geleid. In zijn antwoord aan de duivel zegt Hij: *"Er staat geschreven: Gij zult de Here, uw God, aanbidden en Hem alleen dienen."*

8.3---- De menswording van Jezus is voor ons een heel groot mysterie, er wordt dan ook niet veel gepreekt over dit onderwerp. In het kader van onze studie is het goed om zijn geboorte of liever zijn komst op aarde nader te bekijken. De evangelist /arts Lucas geeft ons in Luc.1:26-38 een zodanige beschrijving, dat wij dit kunnen volgen. God de Vader zendt de engel Gabriël naar Maria, verloofde van Jozef, met de boodschap dat zijn Zoon uit haar geboren zal worden. Maria zegt, na enige protest vanwege het feit dat zij nog niet getrouwd is en geen omgang heeft met een man: *"Zie de dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord."* De medische toelichting aan Maria luidt als volgt: *"De Heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom zal ook het heilige dat verwekt wordt, Gods Zoon genoemd worden."* In deze ene tekst, maar ook in het hele gedeelte van Lucas, vinden wij het feit, dat de drie personen van de goddelijke Drie-eenheid actief aanwezig waren bij de menswording van Jezus. In Hebr.10:1-18 komt de schrijver terug op de menswording van Jezus. *"Daarom zegt Hij bij zijn komst in de wereld: Slachtoffer en offergave hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij een lichaam bereid; in brandoffers en zondoffers hebt Gij geen welbehagen gehad. Toen zei Ik: zie, hier ben Ik - in de boekrol staat van Mij geschreven - om uw wil, o God, te doen. ....Krachtens die wil zijn wij voor altijd geheiligd door het offer van het lichaam van Jezus Christus."* God de Vader is actief betrokken bij het maken van het menselijk lichaam van zijn Zoon en God de Zoon geeft duidelijk toestemming om dit te laten gebeuren.

8.4---- Als Jezus na zijn dood aan het kruis en na zijn opstanding uit de dood, veertig dagen lang verschijnt aan zijn discipelen, heeft Hij hen nog veel onderricht gegeven. Tegen het eind van deze periode geeft Hij aan de discipelen het bekende zendingsbevel: *"Mij is gegeven alle macht in de hemel en op aarde. Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vaders en des Zoons en des Heilige Geestes en leert hen*

onderhouden al wat Ik u bevolen heb. En zie Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld." Mat.28:18-20 Hier spreekt Jezus onomwonden, in één adem de drie namen van de personen van de Godheid uit. De evangelist Matteüs plaatst deze uitspraak van Jezus aan het eind van zijn evangelie, als het ware om te zeggen, dat er geen tegenspraak mogelijk is. Bij elke waterdoop dienen wij dus dit te doen in de naam van de drie-enige God en in ons onderwijs mogen wij uitgaan van een drie-enige God. Er is in de kerkgeschiedenis geen tekstkritiek op dit bijbelgedeelte bekend.

8.5---- Tijdens zijn leven op aarde heeft Jezus geen enkel pleidooi gehouden voor of tegen de goddelijke drie-eenheid. In zijn prediking sprak Hij vrijuit over God de Vader en over de Heilige Geest. Dit zonder zich te verliezen in vragen of God de Vader wel God was, of de Heilige Geest wel God was en of de Zoon wel God was. Met een grote vanzelfsprekendheid sprak Hij over deze drie personen, als goddelijke personen.

8.6---- *"Wanneer gij Mij liefhebt, zult gij mijn geboden bewaren. En Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven om tot in eeuwigheid bij u te zijn, de Geest der waarheid, die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij u en zal in u zijn."* Joh.14:15-18 Jezus' afscheid nadert, zijn kruisdood wacht Hem en Hij is met de toekomst van zijn discipelen bezig. *"Ik zal u niet als wezen achterlaten. Ik kom tot u. Nog een korte tijd en de wereld ziet Mij niet meer, maar gij ziet Mij, want Ik leef en gij zult leven. Te dien dage zult gij weten, dat Ik in mijn Vader ben en gij in Mij en Ik in u."* Joh.14:18-20 Jezus gaat nog even door met zijn visie voor straks. *"Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren en mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen."* Joh.14:23 Daarna sluit Jezus zijn rede tegen zijn discipelen af met de troostende woorden: *"Dit heb Ik tot u gesproken, terwijl Ik nog bij u verblijf; maar de Trooster, de Heilige Geest, die de Vader zenden zal in mijn naam, die zal u alles leren en u te binnenbrengen al wat Ik u gezegd heb."* Joh.14:25-27 Er is geen spoor van twijfel in Jezus' rede over het lot van zijn discipelen. Zij zullen Jezus fysiek niet meer zien, maar zullen wel geestelijk God ervaren. Want zowel de Vader, als de Zoon, als de Heilige Geest zullen in hen komen wonen. Een machtige en troostende gedachte, dat Jezus hier aankondigt, dat de Drie-enige God, in de gelovigen komt wonen.

8.7---- Met de Pinksterdag wordt dit alles waargemaakt. Als God zijn Kerk sticht, dan stort Hij de Heilige Geest uit op de aanwezige gelovigen. Petrus begint dan te spreken tot de ongelovigen en velen komen tot bekering en willen gedoopt worden. Het begin van de christelijke Kerk is zowel letterlijk als figuurlijk stormachtig, letterlijk vanwege het geluid van de geweldige windvlaag en figuurlijk vanwege de drie duizend bekeerlingen, die ook nog direct gedoopt worden. Weer zijn de drie Personen van de goddelijke Drie-eenheid er actief bij betrokken. Petrus zegt in zijn redevoering in Hand.2:32-36: *"Deze Jezus heeft God opgewekt, waarvan wij allen getuigen zijn. Nu Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd is en de belofte des heiligen Geestes van de Vader ontvangen heeft, heeft Hij dit uitgestort, wat gij en ziet en hoort. Want David is niet opgevaren naar de hemelen, maar hij zelf zegt: De Here heeft gezegd tot mijn Here: Zet U aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gemaakt heb tot een voetbank voor uw voeten. Dus moet ook het ganse huis Israëls zeker weten, dat God Hem en tot Here en tot Christus gemaakt heeft, deze Jezus, die gij gekruisigd hebt."*

8.8----Als Petrus zijn eerste brief schrijft aan de vreemdelingen in de verstrooiing, begint hij als volgt: *"Petrus, een apostel van Jezus Christus, aan de vreemdelingen, die in de verstrooiing zijn in Pontus, Galatië, Kapadocië, Asia, en Bitynië, de uitverkorenen naar de voorkennis van God, de Vader, in heiliging door de Geest, tot gehoorzaamheid en besprenging met het bloed van Jezus Christus: genade en vrede worde u vermenigvuldigd."*

1Petr.1:1,2 Hij vindt het gewenst om de hele goddelijke Drie-eenheid te noemen in zijn aanhef. Als Paulus aan het eind van de tweede Korintebrief afsluit, dan doet hij dit als volgt: *"Groet elkander met de heilige kus. U groeten al de heiligen. De genade des Heren Jezus*

Christus, de liefde Gods, en de gemeenschap des heilige Geestes zij met u allen."

2Kor.13:12,13 Paulus noemt in zijn slot de volledige goddelijke Drie-eenheid.

8.9---Eigenlijk kunnen wij zo wel doorgaan. Het blijkt bij het bestuderen van het Nieuwe Testament, dat bijna alle brieven vol staan met directe aanwijzingen van het feit, dat God een meervoudig wezen is, God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. Het is misschien voor sommige van de lezers fijn om zelf eens een poosje aantekeningen te maken bij uw persoonlijke bijbellezing, van de vele malen dat u dit tegenkomt. Wij willen ons nu bezig houden met vragen over de personen van de Drie-eenheid.

9. Drie Personen zijn één Wezen, één Wezen is drie Personen.

9.1--- Als christenen lopen wij het liefst met beide benen op de grond. Echter, wat hierboven staat, gaat ons verstand te boven. Nergens om ons heen vinden wij enig houvast, noch in de schepping, noch in de geestelijke wereld, noch in onze beperkte filosofische gedachtegangen. Wat moeten wij hiermee aan in deze moderne tijd, in deze ontwikkelde maatschappij? Het antwoord op deze vraag is toch eenvoudig. Het enige wat wij hoeven te doen is te geloven, dat onze Schepper vele malen wonderlijker is, dan wij ons denken en kunnen voorstellen. Hij is niet zomaar een God, een soort superwezen, waar wij tegenop kunnen kijken. Neen, onze God is een Drie-enig God, een Vader, een Zoon en een Heilige Geest, die ondanks de verscheidenheid toch één Wezen is. Zo heeft de Heer God zich aan zijn schepselen vanaf het begin, vanaf Genesis tot en met het laatste boek van de Bijbel, Openbaring geopenbaard. Dit veroorzaakt een geweldig gevoel van eerbied en ontzag voor deze God. David zegt in zijn Psalm 99:9 : *"Verhoogt de Here, onze God, buigt u neer voor zijn heilige berg, want: Heilig is de Here, onze God."* Met hem prijzen vele personen in de Bijbel en veel schrijvers van de Bijbel deze wonderlijke God, deze Drie-enige God. Het is tevens geweldig mooi, dat juist door de Drie-eenheid, ondanks het mysterie hiervan, God nog meer eer ontvangt van zijn schepselen. Want nu kunnen wij God als Vader prijzen als wij het gebed: het onze Vader bidden. Want nu kunnen wij God als Zoon prijzen, als wij ons bekeren tot God. Want nu kunnen wij God als Heilige Geest bedanken, als Hij ons weer nieuwe dingen van God leert en laat zien. Wij hebben dus drie maal zoveel mogelijkheden om onze God te prijzen, dan wanneer wij een enkelvoudige God zouden hebben.

9.2--- Is dan de Heilige Geest een persoon en geen bijzondere kracht? Deze vraag wordt vaak gesteld en de laatste veronderstelling wordt veel geloofd in onze tijd. Zeker in New Age-kringen ziet men de Heilige Geest als een magische kracht, als een soort invloed die God laat gelden in bepaalde situaties. Gelukkig leert de Bijbel ons anders, want stelt u eens voor, dat u bij uw bekering en wedergeboorte een speciale, een magische kracht had ontvangen in plaats van een persoon. U zou dan vervuld zijn met een soortgelijke kracht als bijvoorbeeld een magnetiseur bezit. U zou deze kracht zelf kunnen gebruiken en er prat op kunnen gaan, dat u zo machtig bent door het bezit van deze magische kracht. In Hand.8:4-25 komt in Samaria door de prediking van Filippus, Simon de tovenaarskinder tot bekering. Als hij ziet dat door handoplegging van de apostelen de bekeerlingen de Heilige Geest ontvangen, biedt hij hen geld en zegt: *"Geef mij ook deze macht, opdat, als ik iemand de handen opleg, hij de Heilige Geest ontvang."* Simon de tovenaarskinder ziet er brood in, maar Petrus zei tot hem: *"Uw geld zij met u ten verderve, daar gij gemeend hebt de gave Gods voor geld te kunnen verwerven."* Petrus wijst de vraag naar macht resoluut af en roept hem op zich te bekeren. Als de Bijbel spreekt over de Heilige Geest, dan heeft Hij alle kenmerken van een persoon en niet van een kracht. Wij vinden steeds persoonlijke voornaamwoorden en geen onzijdige woorden als de Heilige Geest aangehaald wordt. Een heel bekend en duidelijk voorbeeld is de passage waarin Jezus vlak voor zijn lijden de discipelen een plaatsvervanger, een trooster belooft. *"Doch Ik zeg u de waarheid: Het is beter voor u, dat Ik heenga. Want indien Ik niet heenga, kan de Trooster niet tot u komen, maar indien Ik heenga zal Ik Hem tot u zenden. En als Hij komt, zal*

Hij de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel;..." Joh.16:7-8 In een eerdere passage over het onderwerp van zijn scheiding en zijn plaatsvervanger zegt Jezus: *"Wanneer gij Mij liefhebt, zult gij mijn geboden bewaren. En Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven om tot in eeuwigheid bij u te zijn, de Geest der waarheid, die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij u en zal in u zijn.....Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren en mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen."* Joh.14:15-18,23 Dit is eigenlijk de mooiste tekst betreffende de Drie-eenheid in het Nieuwe Testament. Hierin vinden wij God de Zoon, God de Vader en God de Heilige Geest in één adem genoemd. Hierin past geen functie van een kracht i.p.v. een persoon voor de Heilige Geest. Als Jezus een trooster belooft om Hem te vervangen op aarde, dan belooft Hij geen magische kracht of macht, maar een liefderijk persoon, een trooster, dé Trooster. Tot slot vinden we in de Bijbel, als het om de actie van de Heilige Geest gaat, steeds uitingen die bij een persoon behoren, niet bij een kracht. Wij noemen er hier enkele: Hij onderzoekt (1Kor.2:10); Hij weet (1Kor.2:11); Hij heeft liefde (Rom.15:30); Hij kan bedroefd worden (Ef.4:30); er kan tegen Hem gelogen worden (Hand.5:3-4); Hij troost (zie hierboven).

9.3---- Is de Heilige Geest God? Of is Hij een bijzonder hoog schepsel van God? Neen, de Heilige Geest is een goddelijk persoon. Hij is net zo God als Jezus de Zoon God is. Bij de schepping wordt Hij als eerste genoemd. *"In den beginne schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig, en de duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods zweefde over de wateren."* Gen.1:1-3 De aanduiding Gods Geest zegt al dat Hij God is. Als Nikodemus in de nacht bij Jezus aanklopt met vragen, dan legt Jezus hem uit, dat iedereen eerst wederom geboren moet worden voor hij het Koninkrijk van God kan zien en binnengaan. En deze wedergeboorte kan alleen plaatsvinden door de Heilige Geest: *"De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt of waar hij heengaat; zó is een ieder die uit de Geest geboren is."* Dit is een goddelijk werk in de bekeerlingen en kan dus alleen gedaan worden door een goddelijk persoon, de Heilige Geest. De Heilige Geest is heel nauw betrokken bij de geestelijke groei van de gemeenten. Als in het begin van Openbaring de toestand van de zeven gemeenten verhaald wordt, dan eindigt elk gedeelte met de zin: *"Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt."* Openb.2:7,11,17,29; 3:5,12,22 De gemeenten vormen het lichaam van Christus, Hij is het hoofd. De samenwerking tussen Christus als hoofd en de Heilige Geest als opvoeder, kan alleen, als de Heilige Geest ook God is. Eigenlijk is de aanwezigheid en de werking van de Heilige Geest in de Bijbel dan alleen te verklaren. Hij draagt verschillende namen: de Geest van God; de Geest des Heren; de goede Geest (Neh.9:20); de Geest des Heren Heren (Jes.61:1); de Geest der Genade en der gebeden (Zach.12:10); de Geest uws Vaders (Mat.10:20); de Geest der waarheid (Joh.14:17); de Geest van Jezus (Hand.16:7); de Geest van Christus (Rom.8:9); de Geest zijns Zoons (Gal.4:6); de Heilige Geest. Vooral de naam Heilige Geest spreekt van God. Lev.11:45 zegt: *"Want Ik ben de Here, die u uit het land Egypte hebt doen trekken, om u tot een God te zijn; weest heilig, want Ik ben heilig."*

Naarmate we meer studeren over de persoon van de Heilige Geest, wordt onze eerbied voor Hem steeds groter. Hij is God en vereist met de Vader en de Zoon de hoogste lofprijs.

9.4---- Is er een goddelijke rangorde tussen de personen van de Drie-eenheid? Is bv. de Zoon lager dan de Vader en is bv. de Heilige Geest weer lager dan de Zoon? Over dit punt is in het verleden veel gepraat en geschreven. Wij vinden het voor onze studie minder relevant om op de diverse meningen in te gaan. Het standpunt van de werkgroep is, zoals de Geloofsbelijdenis genoemd naar Athanasius dat verwoord heeft:

lid5...Want de Persoon van de Vader, die van de Zoon en die van de Heilige Geest zijn ieder een andere Persoon.

lid6...Maar één is de Godheid van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, gelijk is hun heerlijkheid en gelijk van eeuwigheid hun majesteit.

lid17... Zo is de Vader Here, de Zoon Here en de Heilige Geest Here.

lid18... En toch zijn zij niet drie Heren, maar één Here.

lid24... En in deze Drie-eenheid is niets eerder of later, niets groter of kleiner, maar alle drie Personen zijn aan elkaar gelijk in eeuwigheid en hoedanigheid.

Wij vinden geen verschil in rangorde in zowel het Oude als in het Nieuwe testament. In het reeds hiervoor aangehaalde zendingsbevel, maakt Jezus geen goddelijk verschil in de Personen van de Drie-eenheid. Ook in het laatste boek van de Bijbel, in Openbaring lezen wij geen verschil in rangorde: "Ik ben de alfa en de omega, zegt de Here God, die is en die was en die komt, de Almachtige." Openb.1:8 In Openb.22:12-17 "Zie, Ik kom spoedig en mijn loon is bij Mij om een ieder te vergelden, naardat zijn werk is. Ik ben de alfa en de omega. De eerste en de laatste / het begin en het einde.....Ik ben de wortel en het geslacht van David, de blinkende morgenster.En de Geest en de bruid zeggen: Kom!" In het eerste tekstgedeelte noemt de Here God zichzelf de alfa en de omega. In het tweede tekstgedeelte noemt Jezus zichzelf de alfa en omega. Er is geen verschil in rangorde. Als afsluiting zegt de Heilige Geest: Kom. Dit kan Hij alleen zeggen als er geen verschil in hoogte is t.o.v. elkaar.

10. Slotopmerkingen.

U zult in uw leven niet vaak een studie over de theologie van de goddelijke Drie-eenheid hebben gedaan. Voor sommigen van de lezers is dit misschien wel de eerste keer. Wij hopen dat uw geestelijk leven hierdoor verrijkt is en dat de kennis u nieuwe inspiratie geeft om de Here God te loven en te prijzen in uw persoonlijk en gemeentelijk leven met de Heer.

Het Nederlands Dagblad heeft enige jaren geleden een volledige binnenpagina gewijd aan de Drie-eenheid. De redactrice, Mieke Brink, heeft 95 stellingen over het onderwerp geschreven. De 95 stellingen zijn gekozen, omdat juist tevoren de dag van de Hervorming gevierd was. Op deze dag nagelde Luther 95 stellingen op de deur van de slotkapel in Wittenberg en luidde daarmee de Hervorming in. Dit heeft uiteraard niets met ons onderwerp te maken, maar het verklaart waarom Mieke Brink op het idee kwam van 95 stellingen, maar nu over het onderwerp de Drie-eenheid. Wij willen ons studie afsluiten met enige van haar "stellingen" hier te noemen.

nr.3 Wie zegt dat God niet drie en één tegelijk kan zijn, hecht meer geloof aan wiskunde dan aan God.

nr.5 Je kunt niet de Drie-eenheid ontkennen en het gezag van de Schrift handhaven.

nr.7 Wie moeite heeft met Gods grootheid, heeft ook moeite met Gods Drie-eenheid.

nr.10 Wie vervuld is met de Geest, raakt niet uitgedacht over de Vader en de Zoon.

nr.12 Christus is méér dan je Broer en méér dan je Vriend: Hij is je God.

nr.92 Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid (Hebr.13:8)

nr.95 Eer aan de Vader, eer aan de Zoon, eer aan de Heilige Geest, aan Hem die was en die is en die komt.

11. Geraadpleegde literatuur

--Systematic Theology, Louis Berkhof 1949 USA

--Participating in God, a pastoral doctrine of the Trinity, 2000 Paul S. Fiddes ISBN0-232-52378-9 Engeland.

--Drie-eenheid en drievuldigheid, het geheim van de triniteit, 1990 (helaas antroposofisch) Hans Werner Schroeder ISBN90-6238-413-7 Duitsland.

--Studie The Blessed Three-in-One, the Christian doctrine of the Trinity Proven from Scripture, Alan Morrison via internet www.diakrisis.org

--Atlas van de Oudchristelijke Wereld, 1958 F. van der Meer en Christine Mohrann

--Nederlands Dagblad d.d. 2 november 2002

--De Nederlandse Belijdenisgeschriften, 1998 ISBN 90-239-00421

Toekomst.

--Onze volgende brief zal D.V. uitkomen in de herfst van dit jaar. Het ligt in de bedoeling om als onderwerp te behandelen: Bijbel en psychologie, hoe verhouden deze zich tot elkaar?

--Het is mogelijk dat ons website adres binnen een half jaar verandert. De aanvraag om een Europese beëindiging te krijgen i.p.v.de huidige Nederlandse is in behandeling. Wij willen dit t.b.v.de Engelstalige kant van onze website. Europeanen die het Engels machtig zijn, kunnen ons dan gemakkelijker vinden op het internet. Voor u houdt dit in, dat u in de toekomst, om ons op het internet te bereiken, het volgende adres moet intikken: www.backtothebible.eu
Voorlopig is het huidige adres van kracht, dus: www.backtothebible.nl

Stichting: Werkgroep “Terug naar de Bijbel”

Postadres: Populierenstraat 51, 8266 BK Kampen, Nederland; tel.038-3328234

E-mailadres: byblos@solcon.nl

Websiteadres: www.backtothebible.nl

Dagelijks bestuur: Voorzitter: Ing. M. v.d. Kraats

Secretaris/penningmeester: Dhr. A.A. Doorn

De Stichting is ingeschreven onder nr. S 025302 K.v.K. te Zwolle;

Banknummer: 65.02.76.213 ; Postgiro 7415978